

กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

The Strategies for Academic Affairs Administration for Administrator of
Small-sized School under Phayao Primary Educational Service Area Office 2

นิรันดร์ พูนผลแสนชัย

อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พูนชัย ยาวีราช

อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเวศ เวชชะ

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา นักวิชาการ ผู้อำนวยการสถานศึกษา และครู จำนวน 163 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ ประกอบไปด้วย การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเนื้อหาสำคัญ นำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง และการสังเคราะห์เนื้อหาเชิงเหตุผล นำเสนอเป็นกลยุทธ์ ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 มีผลการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีผลการดำเนินงานสูงสุด คือด้านการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน และด้านที่มีผลการดำเนินงานต่ำสุด คือด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2. เหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ดังนี้ 1) ด้านปัจจัยสนับสนุน พบว่า มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัยภายใน ข้อที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือสถานศึกษามีการบริหารบุคลากรอย่างเป็นระบบ มีการมอบหมายหน้าที่ในการปฏิบัติงานชัดเจนเป็นไปตามโครงสร้าง และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือสถานศึกษามีสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพียงพอต่อการดำเนินงานและการจัดการเรียน

การสอน ส่วนด้านปัจจัยภายนอก ข้อที่ความคิดเห็นสูงสุด คือผู้เรียนมีโอกาสทางการศึกษามากขึ้นจากนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพของรัฐบาล และข้อที่ความคิดเห็นต่ำสุด คือการระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพียงพอต่อการพัฒนา 2) ด้านปัจจัยจุดรั้ง พบว่า มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับ มาก ด้านปัจจัยภายใน ข้อที่ความคิดเห็นสูงสุด คือขาดแคลนบุคลากรครู และข้อที่ความคิดเห็นต่ำสุด คือบุคลากรบางส่วนยังขาดความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและอุปกรณ์ใหม่ๆ ด้านปัจจัยภายนอก ข้อที่ความคิดเห็นสูงสุด คือสภาพสังคมที่ต้องดิ้นรนหาเลี้ยงชีพ ทำให้ต้องทิ้งบุตรหลานไปทำงานต่างจังหวัด จึงขาดการดูแล และข้อที่ความคิดเห็นต่ำสุด คือการกระจายงบประมาณไม่ทั่วถึงและไม่เหมาะสม

3. กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 มี 8 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 ระดมทุนเพื่อพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมด้วยหลักธรรมาภิบาล กลยุทธ์ที่ 5 ส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรสู่มาตรฐานวิชาชีพ มีความรู้ ความสามารถ และทักษะชีวิต สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข กลยุทธ์ที่ 6 พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง กลยุทธ์ที่ 7 ส่งเสริมและพัฒนากิจการศึกษารูปแบบอย่างต่อเนื่องและเป็นกัลยาณมิตร กลยุทธ์ที่ 8 พัฒนาระบบการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนด้วยเทคโนโลยี

Abstract

The aims of this study were to examine the strategies in academic affairs administration for administrator of small-sized school under Phayao Primary Educational Service Area Office 2, to develop the strategies in academic affairs administration for administrator of small-sized school under Phayao Primary Educational Service Area Office 2. The data sources involved 163 participants including school administrators, scholars, school directors, and teachers. The research instruments were questionnaire and interview. The data analysis were mean, standard deviation and content analysis. The results were presented in tables and narration, while the contents were rationally synthesized and proposed as the strategies. The results showed that:

1. The state of academic affairs administration of administrator from small-sized school under Phayao Primary Educational Service Area Office 2 was rated at the high level. The aspect holding the highest operation was assessment and evaluation and credit transfer, while development and using digital media for education was rated the lowest level.

2. The key factors affecting the quality of academic affairs administration of administrator in small-sized school under Phayao Primary Educational Service Area Office were: 1) Promoting factors, in overall, were rated at the high level. The internal factors showing the highest opinion were school possessing systematic personnel administration, clear assignment of job duty following the structure, while the item rated the lowest opinion was school possessing media, materials, equipment, innovation sufficient for class instruction. The external factors showing the highest opinion were students having more education opportunity from 15-year free quality education policy by government, while the item holding the lowest opinion was education resources allocation sufficient for development. 2) Depromoting factors, in overall, were rated at the high level. The internal factor showing the highest opinion was shortage of teachers while the item holding the lowest opinion was some staff lacking knowledge and competence in the use of technology and new tools. The external factor showing the highest opinion was struggling social context for making a living and thus parents leaving their children for jobs in other provinces thus causing their children lacking nurturing. The item showing the lowest opinion was budget distribution was not covered and inappropriate.

3. The strategies for academic affairs administration of administrator in small-sized school under Phayao Primary Educational Service Area Office 2 consisted of 8 strategies. Strategy 1: Fund raising for developing media, innovation and technology. Strategy 2: Developing learning process focusing on student-centeredness by using media, innovation and technology. Strategy 3: Promoting and supporting research administration for developing quality learners. Strategy 4: Developing participatory administration by means of good governance. Strategy 5: Promoting and developing teachers and educational personnel for professional standards, knowledge, competence and life skills, teamworking with others happily. Strategy 6: Developing school curriculum consistently and responding with the changes. Strategy 7: Promoting and developing educational supervision consistently and in friendly manner. Strategy 8: Developing assessment and evaluation and credit transfer by using technology.

บทนำ

งานวิชาการเป็นหัวใจและภารกิจสำคัญของการบริหารการศึกษา สถานศึกษา สามารถจัดการศึกษาได้ บรรลุเป้าหมายและมีคุณภาพต้องขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนและสามารถดำเนินการบริหารให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ รวมทั้งการ

ดำเนินการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินการบริหารให้เป็นไปตามแผน เพื่อให้การบริหารงานวิชาการบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้อย่างเต็มที่ (ภารดี อนันต์นาวิ, 2557 : 279-280)

การบริหารเชิงกลยุทธ์ถือว่าการบริหารที่มีจุดมุ่งหมาย แบบแผน เป็นกระบวนการเพื่อช่วยให้องค์กรมีความอยู่รอด เจริญเติบโตและเกิดความเป็นเลิศ ท่ามกลางความแตกต่างทางความคิด เป็นการบริหารเชิงรุกหรือการแก้ปัญหาเชิงพัฒนา ลักษณะพิเศษของการบริหารเชิงกลยุทธ์อยู่ที่การศึกษา วิเคราะห์ และประเมินสถานการณ์ เพื่อการวางแผนและขับเคลื่อนกลยุทธ์ไปสู่เป้าหมาย โดยที่ผู้บริหารจะต้องรวบรวมข้อมูล ศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมต่างๆ อย่างละเอียด รอบคอบและมีหลักการ ผู้บริหารจะต้องสามารถนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่สั่งสมไว้ ประกอบกับความฉลาดไหวพริบและความสุขุมลุ่มลึกของตนมาประยุกต์ เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาตัดสินใจสร้างกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับสภาวะปัญหาการจัดการเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วยองค์ประกอบพื้นฐาน 4 ขั้นตอน คือ 1) การตรวจสอบสภาพแวดล้อม 2) การจัดทำกลยุทธ์ 3) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ และ 4) การประเมินและการควบคุม (ณัฐพันธ์ เขจรนันท์, 2555 : 12)

แนวทางการพัฒนากลยุทธ์ โดยใช้กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย องค์ประกอบพื้นฐาน 2 ขั้นตอน คือ 1) การตรวจสอบสภาพแวดล้อม ใช้หลักการวิเคราะห์สวอท (SWOT) คือการวิเคราะห์ปัจจัย ตัวแปรภายนอก 2 ตัว คือ โอกาสและอุปสรรค และปัจจัยภายใน 2 ตัว คือ จุดแข็งและจุดอ่อน 2) การวางแผนกลยุทธ์ เป็นการจัดทำแผนระยะยาวเพื่อการดำเนินงาน เพื่อให้เหมาะสมกับโอกาสและอุปสรรค รวมทั้งจะต้องสอดคล้องกับจุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กร ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการ เหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ และพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 เพื่อให้ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องนำกลยุทธ์ไปใช้ในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทำให้สถานศึกษาขนาดเล็กประสบความสำเร็จ และพัฒนาอย่างยั่งยืน ทนต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

ประโยชน์ของการศึกษา

1. ด้านความรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ได้ทราบสภาพปัญหา และปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ เพื่อเป็นสารสนเทศในการตัดสินใจในการบริหารงานวิชาการ

2. ด้านการนำไปใช้ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ใช้กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยตามคำถามการวิจัย ดังนี้

1. สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ปีการศึกษา 2562

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1.1 กระบวนการบริหาร 1) การวางแผน (Plan) 2) การปฏิบัติ (Do) 3) การตรวจสอบ (Check) 4) การปรับปรุง (Act)

1.1.2 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กใน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

1.2 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้แก่ ผู้บริหาร และครูโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ปีการศึกษา 2563 ที่ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครู จำนวน 53 โรงเรียน จำนวน 159 คน

2. เหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

2.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ได้แก่

2.1.1 ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย 1) ด้านสังคมและวัฒนธรรม 2) ด้านเทคโนโลยี 3) ด้านเศรษฐกิจ 4) ด้านการเมืองและกฎหมาย

2.1.2 ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย 1) ด้านบุคลากร (Man) 2) ด้านงบประมาณ (Money) 3) ด้านวัสดุและอุปกรณ์ (Material) 4) ด้านการบริหารจัดการ (Management)

2.2 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ได้แก่ ผู้บริหาร และครูโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ปีการศึกษา 2563 ที่ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครู จำนวน 53 โรงเรียน จำนวน 159 คน

3. กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

3.1.1 กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ 1) วิสัยทัศน์ 2) พันธกิจ 3) เป้าประสงค์ 4) กลยุทธ์

3.1.2 กระบวนการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก

1) การตรวจสอบสภาพแวดล้อม ได้แก่ (1) การวิเคราะห์สภาพการบริหารงานวิชาการ (2) เหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ 2) การวางแผนกลยุทธ์ ได้แก่ (1) วิสัยทัศน์ (2) พันธกิจ (3) เป้าประสงค์ (4) กลยุทธ์ (5) โครงการ/กิจกรรม

3.2 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล 1) แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษานักวิชาการ และผู้บริหารสถานศึกษา ที่ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง จำนวน 9 ท่าน 2) แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ หนังสือ ตำรา เอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ผู้วิจัยได้ออกแบบการวิจัย (Research design) และกำหนดวิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology) เพื่อตอบคำถามการวิจัย (Research Question) โดยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 53 คน ครูวิชาการ จำนวน 53 คน และครูผู้สอน จำนวน 53 คน รวมทั้งหมดจำนวน 159 คน

2. เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ในการบริหารงานวิชาการ 5 ด้าน ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา และการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบมาตราส่วนประมาณค่า และแบบปลายเปิด

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 1) ขอนหนังสือ เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ที่เป็นผู้ให้ข้อมูล 2) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วย Google Form โดยการตอบแบบสอบถาม Online จากนั้นนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์สรุปเป็นความเรียง

4. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้ 1) วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) 2) การศึกษาระดับสภาพการบริหารงานวิชาการของ

ผู้บริหารสถานศึกษาวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 3) คำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาโดยรวบรวมเข้าประเด็นเดียวกันแล้วนำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 53 คน ครูวิชาการ จำนวน 53 คน และครูผู้สอน จำนวน 53 คน รวมทั้งหมดจำนวน 159 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับเหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์และสรุปจากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 นำมาใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม โดยมีประเด็น คือ เหตุปัจจัยสนับสนุน และเหตุปัจจัยอุดร้งสำคัญทั้งภายในและภายนอก ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ และด้านการเมืองและกฎหมาย และปัจจัยภายใน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุและอุปกรณ์ และด้านการบริหารจัดการ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบมาตราส่วนประมาณค่า และแบบปลายเปิด

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 1) ขอนหนังสือ เพื่อขออนุญาตให้เก็บรวบรวมข้อมูลของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ที่เป็นผู้ให้ข้อมูล 2) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วย Google Form โดยการตอบแบบสอบถาม Online จากนั้นนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์สรุปเป็นความเรียง

4. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้ 1) วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) 2) การศึกษาระดับปัจจัยสนับสนุน และปัจจัยอุดร้งในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 3) คำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาโดยรวบรวมเข้าประเด็นเดียวกันแล้วนำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 1 คน นักวิชาการ จำนวน 3 คน และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน รวมทั้งหมด 9 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ คือ การสัมภาษณ์ เป็นแบบมีโครงสร้าง โดยกำหนดประเด็นหรือข้อคำถามแบบคำถามปลายเปิด (Open Ended Form) เกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้ 1) ผู้วิจัยขอหนังสือ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการสัมภาษณ์ 2) ดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง และสรุปรวบรวมความคิดเห็นในแต่ละประเด็นทันทีที่จบการสัมภาษณ์ และเมื่อการสัมภาษณ์สิ้นสุดลงจะทำการสรุปอีกครั้ง ในการสัมภาษณ์แต่ละครั้งผู้วิจัยได้จดบันทึกและบันทึกเทปไว้ทุกครั้ง โดยขออนุญาตในการบันทึกต่อผู้ให้สัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้ 1) ผู้วิจัยอ่านข้อมูลทั้งหมดในแต่ละประเด็นแล้วทำความเข้าใจในภาพรวมของผู้ให้สัมภาษณ์ 2) นำข้อมูลมาจัดกลุ่มคำที่เป็นประเด็นเดียวกัน แล้วขีดเส้นเน้นคำหรือข้อความนั้นๆ ในแต่ละบุคคล 3) อ่านทบทวนกลุ่มคำทั้งหมดที่จัดกลุ่มไว้จนเข้าใจความคิดของผู้ให้ข้อมูล แล้ววิเคราะห์โดยการตีความในรูปแบบการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) หรือการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปมาน (Inductive Method) เพื่อเสนอเป็นกลยุทธ์

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 พบว่า มีผลการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีผลการดำเนินงานสูงสุด คือด้านการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2. เหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 มีดังนี้

ด้านปัจจัยสนับสนุนในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 พบว่า มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือด้านปัจจัยภายใน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือสถานศึกษามีการบริหารบุคลากรอย่างเป็นระบบ มีการมอบหมายหน้าที่ในการปฏิบัติงานชัดเจนเป็นไปตามโครงสร้าง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือสถานศึกษามีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพียงพอต่อการดำเนินงานและการจัดการเรียนการสอน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย รองลงมา คือด้านปัจจัยภายนอก มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือผู้เรียนมีโอกาสด้านการศึกษามากขึ้นจากนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพของรัฐบาล มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือการระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพียงพอต่อการพัฒนา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านปัจจัยจุดรั้งในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 พบว่า มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือด้านปัจจัยภายใน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือขาดแคลนบุคลากรครู มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือบุคลากรบางส่วนยังขาดความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและอุปกรณ์ใหม่ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือด้านปัจจัยภายนอก มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือสภาพสังคมที่ต้องดิ้นรนหาเลี้ยงชีพ ทำให้ต้องทิ้งบุตรหลานไปทำงานต่างจังหวัดจึงขาดการดูแล มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือการกระจายงบประมาณไม่ทั่วถึงและไม่เหมาะสม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

3. กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 มี 8 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 ระดมทุนเพื่อพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมด้วยหลักธรรมาภิบาล กลยุทธ์ที่ 5 ส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรสู่มาตรฐานวิชาชีพ มีความรู้ ความสามารถ และทักษะชีวิต สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข กลยุทธ์ที่ 6 พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง กลยุทธ์ที่ 7 ส่งเสริมและพัฒนาการนิเทศการศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นกัลยาณมิตร กลยุทธ์ที่ 8 พัฒนาระบบการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน ด้วยเทคโนโลยี

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่องกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ผู้วิจัยได้นำประเด็น กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 จากการศึกษาวิจัย มี 8 กลยุทธ์ มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาอภิปราย ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 ระดมทุนเพื่อพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ทั้งนี้เพราะว่าจากการศึกษาวิจัยจะเห็นว่าด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีการประเมินผลการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง และจากการประเมินเหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารงานวิชาการพบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กยังขาดสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการดำเนินงานและการจัดการเรียนการสอน และขาดแคลนครูและงบประมาณในการดำเนินงานด้านต่างๆ ดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 68 ให้มีการระดมทุนเพื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จากเงินอุดหนุนของรัฐ ค่าสัมปทานและผลกำไรที่ได้จากการดำเนินกิจการด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศและโทรคมนาคมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรประชาชน รวมทั้งให้มีการลดอัตราค่าบริการเป็นพิเศษในการใช้เทคโนโลยีดังกล่าว เพื่อการพัฒนาคนและสังคม หลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินกองทุน เพื่อการผลิตการวิจัยและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนด

ในกฎกระทรวง สอดคล้องกับการศึกษาของอำพล รวากลาง (2556 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการระดมทรัพยากรทางการศึกษา เพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กกลุ่มโรงเรียนปง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 พบว่าการระดมทรัพยากรแหล่งเรียนรู้ ทำได้ง่ายที่สุด และสิ้นเปลืองงบประมาณน้อยที่สุด

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ทั้งนี้เพราะว่า การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันต้องอาศัยเทคโนโลยีต่างๆ อย่างหลากหลายมาช่วยพัฒนาระบบการจัดการจัดการการเรียนรู้ของครูผู้สอนให้มีความทันสมัย น่าสนใจ ตลอดจนต้องใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสถานศึกษาต้องจัดหาหรือจัดให้มีเพียงพอและทั่วถึง รวมทั้งพัฒนาครูให้มีความสามารถในการผลิตและการใช้เทคโนโลยีและยังเป็นการวางแผนการดำเนินการจัดการเรียนการสอนในอนาคตได้ สอดคล้องกับการศึกษาของสุนีย์ ชัยสุขสังข์ (2558 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 พบว่า กลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนทางเลือกที่มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์หลัก ในกลยุทธ์ที่ 5 ที่ว่า ปรับกระบวนการทัศน์ด้านการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ ทั้งนี้เพราะว่าจากการศึกษาวิจัยจะเห็นว่าด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา มีผลการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่ยังมีบางข้อที่มีผลประเมินการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง และการวิจัยถือเป็นกระบวนการแสวงหาความรู้จากปัญหาอย่างเป็นระบบ เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของยุพา เวียงมกล อัดโดดดร (2554 : ไม่ปรากฏเลขหน้า) ศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน พบว่า กลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก ประการหนึ่งที่สำคัญ คือ กลยุทธ์พลิกโฉมการวิจัยเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วยกลยุทธ์รองที่สำคัญ คือ กลยุทธ์เสริมสร้างเครือข่ายความเข้มแข็งของการวิจัยเพื่อพัฒนาที่ยั่งยืน เพราะการมีเครือข่ายทางด้านการวิจัยจะเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่กว้างขวางในวงวิชาการ พัฒนาครูให้มีความรู้และทักษะในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ในขณะที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาการผลิตและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่เป็นปัจจัยเอื้อโดยมีกลวิธี คือ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เน้นให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถทำวิจัยในแต่ละขั้นตอนได้

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมด้วยหลักธรรมาภิบาล ทั้งนี้เพราะว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการศึกษา ทั้งที่เป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้เข้ามามีส่วนร่วมบริหารในกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อมในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมทำ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมควบคุมและตรวจสอบ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546 : 32) และ

สอดคล้องกับงานวิจัยของแสง จันทร์ชู (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของอาจารย์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น สรุปผลการวิจัยได้ว่าอาจารย์มีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ปัญหาอุปสรรคในการมีส่วนร่วมการบริหารงานโรงเรียนทั้งจากผู้บริหารงานโรงเรียนทั้งจากผู้บริหาร อาจารย์ และวิธีการบริหารอยู่ในระดับน้อย

กลยุทธ์ที่ 5 ส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรสู่มาตรฐานวิชาชีพ มีความรู้ ความสามารถ และทักษะชีวิต สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข จากผลการศึกษาวิจัยเหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านปัจจัยสนับสนุน ในข้อบุคลากรมีเพียงพอและมีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์เหมาะสมกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ เป็นปัจจัยสนับสนุนที่มีผลการประเมินต่ำ แสดงว่าครูยังไม่เพียงพอและยังขาดความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ และต้องทำงานหลายอย่างในเวลาเดียวกันจึงส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 9 การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักข้อ 4) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาและการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์ที่ 6 พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรเป็นเสมือนเข็มทิศที่จะชี้ทิศทางการจัดการศึกษาให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการ หากสถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องโดยการจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสม ซึ่งถือเป็นแนวทางแห่งความสำเร็จแรกที่จะนำไปสู่การพัฒนางาน วิชาการในสถานศึกษา ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ พัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับ สุคนธ์สินธพานนท์ (2560 : บทคัดย่อ) ได้กล่าวถึงสถานศึกษากับพัฒนาคุณภาพเยาวชนตามระบบการศึกษา 4.0 ว่าหลักสูตรสถานศึกษาต้องมีความเป็นสากลมากขึ้น นอกจากหลักสูตรสถานศึกษามีความสอดคล้องกับหลักการและแนวคิดของหลักสูตรระดับชาติ ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาคุณภาพเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดในหลักสูตร เนื่องจากปัจจุบันนี้รัฐบาลมีนโยบายไปสู่ Thailand 4.0 เน้นขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรม เน้นการพัฒนาเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม และการเน้นภาคบริการมากขึ้น ดังนั้นจึงต้องมีการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา มีรายวิชาใหม่ๆ เพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐและก้าวทันสังคมไทย 4.0

กลยุทธ์ที่ 7 ส่งเสริมและพัฒนาการนิเทศการศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นกัลยาณมิตร ทั้งนี้เพราะว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการช่วยเหลือแนะนำครูให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจัยที่สำคัญของการนิเทศการศึกษาปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไป เพราะสังคมเราได้ก้าวเข้าไปสู่สังคมเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ดังนั้นการนิเทศการศึกษาจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อวิชาชีพครู เพราะครูผู้สอนจะสอนให้เด็กได้ดีครูจำเป็นต้องมีองค์ความรู้ ซึ่งได้ จากที่ตนเองได้ศึกษาและพัฒนาตนเองและจากการได้รับคำแนะนำ การนิเทศการศึกษาจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนนโยบายการศึกษาสู่การปฏิบัติจริงในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเสาวภา นิสม์โกมล (2558 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การบริหารงาน

วิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า กรอบแนวคิดการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการสอน การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยี การวัดและประเมินผล มีกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) พัฒนาสื่อและ เทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ 2) พัฒนาหลักสูตรพลเมืองคุณภาพ 3) นิเทศการ สอนพัฒนาพลเมืองคุณภาพ 4) พัฒนาการจัดการเรียนการสอนพลเมืองคุณภาพ 5) วัดและ ประเมินผลพัฒนาพลเมืองคุณภาพ

กลยุทธ์ที่ 8 พัฒนาระบบการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนด้วยเทคโนโลยี ทั้งนี้ เพราะว่าการดำเนินการจัดการเรียนการสอนทุกระดับจำเป็นต้องมีการวัดและประเมินผลเพื่อเป็นการตรวจสอบความสำเร็จของการทำงานนั้นๆ และจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำข้อมูลด้านการวัดและประเมินผลมาวางแผนเพื่อการปรับปรุงพัฒนา และดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในทุกระดับชั้น และเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของยุพา เวียงมกล อัดโดตตร (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมี 4 กลยุทธ์หลัก คือ 1) พลิกโฉมการวิจัยเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วยกลยุทธ์รอง 3 กลยุทธ์ 2) วัดผล ประเมินผลการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วยกลยุทธ์รอง 2 กลยุทธ์ 3) ปรับการเรียนการสอน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วยกลยุทธ์รอง 3 กลยุทธ์ และ 4) เปลี่ยนกระบวนทัศน์ หลักสูตรเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วยกลยุทธ์รอง 3 กลยุทธ์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 กลยุทธ์ด้านระดมทุนเพื่อพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เป็นกลยุทธ์ที่มีความสำคัญจำเป็นในระดับสูงสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก จึงควรดำเนินการในด้านนี้เป็นลำดับแรกของการพัฒนางานวิชาการในสถานศึกษา เพราะเมื่อสถานศึกษามีสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ดีและเพียงพอแล้ว การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ก็จะดีขึ้น และยังเป็นการแก้ปัญหาการขาดแคลนครูได้อีกด้วย ที่สำคัญสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่กำกับ ดูแลการจัดการศึกษาของโรงเรียน ต้องให้การสนับสนุนและช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กจำนวน 8 กลยุทธ์ ดังนั้น เพื่อให้การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ควรทำการศึกษาวิจัยในการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา หรือควรมีการพัฒนา

รูปแบบการวิจัยเพื่อประเมินความสำเร็จของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 เป็นลำดับต่อไป

2. ควรมีการศึกษาวิจัยในเรื่องรูปแบบหรือแนวทางของผลการวิจัยใน 3 อันดับแรก เช่น 1) การพัฒนารูปแบบการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี 2) แนวทางการพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี 3) แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ

รายการอ้างอิง

ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. (2555). *การจัดการเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

ภารดี อนันต์นาวิ. (2557). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎี ทางการบริหารการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). ชลบุรี: มนตรี.

ยุพา เวียงมล อัดโดดดร. (2554). *กลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). *คู่มือการปฏิบัติงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา*.

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานฯ.

สุคนธ์ สินธพานนท์. (2560). *ครูยุคใหม่กับการจัดการเรียนรู้สู่การศึกษา 4.0*. กรุงเทพมหานคร: 9119 เทคนิคพรินติ้ง.

สุนีย์ ชัยสุขสังข์ (2558). *กลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน*

ในโรงเรียนเอกชนทางเลือก. วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี, 12(1), 99-108.

เสาวภา นิสม์โกมล. (2558). *กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมือง*

คุณภาพ. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร.

แสง จันทรชุย. (2545). *การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของอาจารย์ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน การ*

ประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น.

อำพล รวกลาง. (2556). *แนวทางการระดมทรัพยากรทางการศึกษา เพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็ก*

กลุ่มโรงเรียนปง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พะเยา เขต 2. วารสาร

ศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา, 7(1), 245-252.